

Kuidas majanduses oriienteeruda ilma müra sisse uppumata?

Rahulik, kaine ja praktiline vaade

Peeter Koppel

Pahur varahaldur ja Punavärava peamine investeerimisohvitser

Miks see teema on päriselt oluline?

Kõik, kes majanduses/elus sibilivad, teevad seda alati rahaliste piirangute kontekstis – ka siis, kui me seda otseselt ei rõhuta.

Õpetajate palgad, klasside suurus, tugiteenused ja investeeringud sõltuvad samuti majanduskeskkonnast. Majanduskasv on objektiivselt vajalik

Kui majanduspilt on segane, kipuvad otsused muutuma lühinägelikeks ja asutakse n-ö. kaitsepositsioonidele.

Miks majandusuudised tekitavad peamiselt segadust?

Uudised keskenduvad sageli sellele, mis just täna või eile juhtus.

Majandus on aga tegelikult aeglane süsteem – päris suunad kujunevad kuude ja aastatega.

Igapäevane kõikumine ei tähenda, et „midagi on katki“ isegi siis, kui see kõikumine on päris mastaapne.

Suur pilt vs väike pilt.

Väike pilt: intressid tõusid, turg langes, hinnad kõikusid. Oi-oi!

Suur pilt: Las tööjõudu on piisavalt? Kas hinnatase on enam-vähem stabiilne? Kas inimesed tunnevad end kindlalt?

Otsuste kvaliteet paraneb, kui vaadata suurt pilti.

Mis on majanduses puhas *müra*?

Dramaatilised pealkirjad ilma kontekstita.

Ühe näitaja põhjal tehtud järeldused.

Emotsionaalsed lood, mille eesmärk on emotsioon, mitte mõistmine.

Miks *müra* meid mõjutab?

Inimaju reageerib ohule kiiremini kui rahulikule analüüsile.

Negatiivne info jääb paremini meelde.

Seetõttu kipume lühiajalistele signaalidele selgelt üle reageerima.

Mis on *päris* signaal?

Päris **signaal** on selline, mis mõjutab otsuseid ka 2–5 aasta pärast.

Näited: rahvastiku vananemine, õpetajate puudus, püsiv hinnatõus.

Need ükski ei muutu nädalaga, vaid aastatega. Samas mõju on neil suur!

Lihtne kontroll- küsimus...

Kas see info muudab midagi meie tegevuses paari aasta jooksul?

Kui ei, siis ei ole põhjust sellele ka kohe/valuliselt reageerida.

Sellise küsimuse esitamine aitab fookust hoida.

Ebakingdus on
normaal-
seisund!
(SNAFU!)

Majanduses ei ole kunagi
täielikku kindlust. Ei tule ka!

Ka „head ajad“ tunduvad
alati ebakinglatena.

Probleem ei ole ebakingdus,
vaid sellesse suhestumine.

Halvad otsused keset ebakindlust...

Kiirustamine, et ebamugav
tunne kaoks.

Liigne kokkuhoid, mis
kahjustab süsteemi toimimist.

Liigne optimism, mis
ignoreerib riske.

Head otsused
keset
ebakindlust...

...arvestavad mitme
võimaliku tulevikuga.

...ei lukusta tegevusi ühte
ainsasse lahendusse.

...jätavad ruumi
kohanemiseks.

Valikuvabadus kui *säilenõtkus...*

Paindlikkus ei tähenda otsustamatust.

Paindlikkus tähendab valmisolekut
kohaneda.

Hariduses teatavasti on paindlikkus
sageli ellujäämise eelduseks.
Majandusega on sama lugu...

Raha ja rahulik mõtteviis...

Raha ei lahenda kõiki probleeme, aga rahapuudus süvendab neid.

Rahaline tasakaal tähendab eelkõige prognoositavust ja stabiilsust.

Kiired võidud toovad sageli hilisemaid probleeme.

Kuidas käituda halval ajal?

Vältida paanikat ja järske pöördeid.

Hoida põhifunktsioonid töös.

Mõelda pikemalt kui järgmine kvartal.

Kuidas oma
mõtlemist veidi
parandada?

Kõiki majandusuudiseid ei
peagi jälgima.

Oluline on eristada müra ja
tähenduslikku signaali.

Rahulik ja järjepidev mõtlemine
on konkurentsieelis.

Lõpetuseks...

Majanduses orienteerumine
ei tähenda ennustamist.

See tähendab selget
mõtlemist ja distsipliini.

Kõige olulisem oskus on
mitte lasta end müral juhtida.

Aitäh!

Rahulik, kainestav ja praktiline vaade

Peeter Koppel

Pahur varahaldur ja Punavärava peamine investeerimisohvitser